

KREATÍV MAGYAR MENEDÉKHELY New York-ban

Sunday, 16 January 2011

KREATÍV MENEDÉKHELY 10 Ezer Lépés magyar könyvesbolt és alkotómhely New Yorkban az East Village-ben, az E. 12-es utcán (Simó Zsófia www.gimagine.com) Aki elQször jár Zsédely Tímea és Mikky könyvesboltjában – mint 2010. december közepén jómagam – könnyen azon találhatja magát, hogy megfeledez az idQrQl, térrQl, a kedves tulajdonos párral azonnal talál közös témát az ember, akár elsQ generációs amerikai bevándorló, akár második-harmadik generációs amerikai magyar. De akkor is, ha született yankee, és csak hallott a magyar néprQl - mint az egyik legutóbbi látogató, egy helyi lakos – aki, Mikky beszámolója szerint annyit tud a magyarokról, hogy okos nép.

Kérdéseim nagy részét - melyek kíváncsian ide-oda kalandoznak, sokszor mélyebb részletekbe is belemenne, mint indokoltnak gondolnánk – többnyire Tímea válaszolja meg. A kedves olvasó megértését kérem e részleteknél, mivel meggyQzQdéseim, hogy a magyar lélek lényege gyakran ezekben az apró részletekben rejlik. Mikky, magyar emberhez illQen ritkán, csak a fontos pillanatokban szólal meg, azonban a beszélgetés végére úgy érzem sikerül elérni, hogy megmutassa a 10 Ezer Lépés magyar könyvesbolt létrehozását ihletQ gondolatait. - Hogyan kerültetek ide, New York East Village negyedébe, a keleti oldalra lévő 12-es utcára? Hosszú évek óta dolgozunk a magyar kultúra fennmaradásáért Amerikában, kicsit más formában ezt kívántuk folytatni New York East Village negyedében is - mely a legfontosabb jelképek tekintetében régebben a II. világháború előtt magyar negyed volt. A könyvkereskedés mesterségét azonban nem New Yorkban kezdtük, hanem a New Jerseyben lévő Cliftonban. Itt kínáltuk elQször kitartóan az írott magyar szót - a hentesbolt szomszédságában - és innen vittük a könyveket minden környékbeli magyar rendezvényre, bába, a finom ételek és a jó szórakozás mellé a magyar kultúrát kínálva és hozva közel az itteni magyarság számára. Clifton a híres Passaic mellett található, melynek nevezetessége, hogy ott New Brunswick-hoz hasonlóan “mindenki magyar”. A magyar szellemet innen hoztuk magunkkal Manhattanbe, ahol egyébként is élünk. Az East Village-ben lévő könyvesboltot 2010. októberében nyitottuk ki, a két és fél éves cliftoni könyvesbolt tapasztalata után. A Passaic-i és Clifton-i élmények felidése közben Mikkynél elQször nyerek mélyebb betekintést a magyarság letagadhatatlan jeleibe, amikor büszkén mutatja a falon az interneten a www.kolbasz.com helyen is megtalálható magyar húsárú bolt - volt szomszédja - pultjáról készült felvételt, mely a könyvesboltban elQkelQ helyen kitéve található, akárcsak az összes többi környéki magyar hentes.és más magyar üzletek névjegykártyája. - A konyha tagathatatlanul minden nép identitásának az egyik legfontosabb összetartó ereje. Ti miben látjátok a kultúránk továbbélésének kulcsát itt Amerikában? Úgy gondolom, hogy mi magyarok szeretünk enni, ehhez nem fér kétség, és egyetértettünk abban, hogy e téren semmi szégyenkeznivalónk nincs a New York kulturális olvasztótégelyében magát képviseltQ többi nációval szemben. A magyar nyelv, a közösségi élet és a kultúra megQrzése Amerikában, azon belül pedig New Yorkban napjainkban már nehezebb kérdés. Bízunk benne, hogy a mQvészetek, az irodalom és a kreativitás lendületet fog adni a sokak által megunt kultúrházi kultúra-ápolásból egy elQre mutató, a fiatalok számára is vonzó magyar kultúra megQrzésére. - melyet Mikky a “fejlQdés” (progresszív) szóval fejez ki. - Mikky, pontosan mit értesz itt a fejlQdés alatt? Kérdéseimre Mikky néhány meghatározó fiatalkori élménye felidezésével válaszolja fel, hogy hogyan lett az 56-os magyarok lázadó rocker fiából, akit mindig az érdekelt, amirQl le akarták beszélni, az amerikai oktatási rendszer keretei között felnevelkedve, de magyar neveltetést is kapva egy olyan fiatal srác, aki a 80-as évek budapesti klubéletét elragadónak találta, és személyében valahogy a szülQk konzervatív, megalkuvást nem tQrQ magyarsága és a rockzene, a szocializmus keretei között magának utat törQ szabad fiatal szellemiség ötvözeté valósult meg. Az Q magyarságának valahol ez a komplex gondolat lehet a lényege. Ezt fejezi ki Mikky azzal a szóval, hogy “fejlQdés”, melyet saját bevallása szerint elQfordult, hogy néhány amerikai magyar rendezvényen hiányolt. Fontos jellemzQje e gondolatnak, hogy az ismétlés helyett az alkotást, az újítás szellemét keresi, sQt, kéri számon az az ember, aki tinédzser korában egy amerikai fiatalokból álló együttesben játszott, mégis a legmeghatározóbb rock élményei között pont az Omega együttes 10000 lépés címQ albumával való találkozást tartja. Amint felidézi, hogy ez volt az a pont, amikor elhatározta, hogy ezt az érzést meg kell ismertetnie konzervatív, a rockzenéért nem rajongó édesapjával, Mikky a képzeletbeli gitárhúrokba tép, hogy felidézze a pillanatot. Ott és akkor is sikerült áthidalni a generációs gondolkodásbeli különbségeket, hiszen édesapja elismerQen fogadta a teljesítményt – a maga konzervatív magyar-ember módján: “Látod fiam, ezt is a magyarok csinálják a legjobban!”. - Ezek szerint úgy éreztétek, hiányzott egy hely? Pontosan milyen helyrQl van szó? Igen, ez a hely, melyet Mikky hiányolt, Timi értQ segítségével kezd formálódni az East 12-es utcán, fQként a képzQmQvészetek és az irodalom kedvelQinek, mQvelQinek részvételével, de kreatív helyrQl lévén szó nem kizárt, hogy egyszer egy amerikai-magyar rock banda fog még kikerülni e falak közül. A kreativitás egyik meghatározása, hogy nem bejósolható mi lesz a végeredmény, nyitott, formálható, megtermékenyíthetQ terület, egy olyan hely, ahová szívesen invitálnak mindenkit aki készíttetés érez, hogy megmutassa magát. - Tímea, Te bölcsészként, esztétaként és pszichológusként, ugyanakkor törekeny, érzékeny, kedves nQként mintha erre a feladatra születettél volna. Igen, magam is így érzem, segítséget jelent a háttérben a programok összeállításánál, hogy a tartalmas idQtöltést, a kreativitás bátorítását, a közös alkotást és a jó társaságot egyaránt biztosítani tudjuk az arra nyitott közönség részére. - Mi a forrása ezeknek a program ötleteknek? Mi volt az elindító gondolat? A könyvesbolt ötletével egyidQben, 2007. év végén alapítványt hoztunk létre, Trans Art Area néven. A könyvesbolt és az alapítvány egymást erQsítve, a kreativitás különbözQ területei közötti híd pilléreit képezik, mely egy közös szellemi mQhelyben, ebben a kicsi, kedve könyvesboltban, kiállítóteremben és klubhelyiségben ölt testet. Az alapítványunk meghatározása angolul “International Educational and Creative Center”. Legfontosabb feladatának a tehetség-gondozást tartjuk. Keressük a kapcsolatot a tehetséges képzQmQvészekkel, irodalmárokkal és minden egyéb kreatív terület lelkes amatQr és profi képviselQivel. Igyekszünk már kisgyermekkorban hatással lenni a felnövekvQ amerikai-magyar értelmiségi

generáció kreativitására, gondolkodására és segítséget kívánunk nyújtani nekik a magyar mese és mondavilág, a szülő és nagyszülőkre gyerekkorának közös szimbólum-rendszerének átadásában is, - ha szükséges, akkor angol nyelven, mindaddig, amíg a gyermek magyar nyelven is megismerheti gyökereit. - Mivel kedvenc olvasmányaim közé tartoznak a pszichológiai témájú könyvek, melynek kínálatát dicsértem az érkezésemkor, így hamar kiderült az egyik foglalkozásod Timi, hogy pszichológus is vagy. Ez mennyiben segíti a munkádat? Ez a háttér segít feltárni a magyarság Amerikában való megmaradásának mélyebb vonatkozásait. Ilyen például az identitás megerősítésének fontossága az egészséges személyiség integrálásához, melynek megkerülhetetlen része a nemzeti identitás tisztázása, gyakorlása, erősítése. De említhetném a környezetünkben élő 56-os amerikai magyarok lelkében gyakran még feldolgozatlan élmények, a nemzetet és egyben a saját sorsukat ért nagy tragédia személyes tapasztalatának generációk közötti értelmezését, a különböző aspektusú élmények átadásának, feloldásának, kibeszélésének, és az értékek átmentésének a fontosságát a következő generációk számára. - Az egyik rendszeres program, amelyet a könyvesbolt látogatói számára kínáltok éppen egy beszélgetés, csoportos foglalkozás. Mondanál róla pár szót? Az Inspirációs Otthon (kreatív beszélgetések) című, havonta megtartott, eredetileg könyv-barátok beszélgetéséből indult, ma már számos a csoportot érdeklő témát körüljáró kreatív beszélgetés, vagy talán nevezhetem jó értelemben vett kibeszélő klubnak is helyet ad a könyvesbolt otthonos klub helyiségben. Mivel a könyvesbolt menedékhely kíván lenni azon kezdő vagy gyakorló művészek részére, akik esetleg éppen nem a művészetükből tartják el magukat, úgy éreztük, hogy szükség van rendszeres beszélgetésekre is, ahol közösen alkothatunk, gondolkodhatunk. Közben Timi a kérdésemre válaszol, és a társalgási klubról mesél, a háttérben halkán megszólal egy ismert dal, úgy gondolom (minden megjegyzés nélkül) Mikky nem véletlenül játszotta le ezt a számot, az LGT Neked írom a dalt c. számát. Úgy gondolom, hogy a dal azt fejezi ki, hogy elsősorban azokat az embereket várják a könyvesboltba és a klubba, akiket ez a dal nevez meg, velük szeretnének együtt alkotni, nekik szeretnének kreatív menedéket adni: “Hé, te, aki az utcán újságot árulsz

És ötkor kelsz, zötyögsz villamoson,és
Éjjel tanulsz és fáj a szemed,
S a fáradtságtól a könnyed kicsordul,
Adj egy percet nekem az életedből!

Hé, te, aki nappal a dolgodat végzed,
Géped vezeted s hajtod magad
S embert gyógyítasz s gyereket tanítasz
S este fáradtan várod az álmodat,
Te is adj egy percet az életedből!

Vártam rá, hogy elmondjam,

Hogy elénekeljem, hogy tudd, hogy érezd,
Hogy elhidd nekem, hogy neked szól a gitár,
Neked zörög a dob, neked gyúlnak a fények

És csak neked írom a dalt, neked énekelek” Az én harmincas éveim végét járó generációból sokan nem gondoltuk volna, hogy ezek a szavak egyszer New York utcáin válnak majd valósággá számunkra. Van akinek ide kellett eljönni megtapasztalni akár diplomával a zsebében a bébiszitterkedést, a takarítást, pincérkedést, ahol hirtelen egészen másfajta, kézzel fogható értelmet nyernek ezek a dallamok. Röpké néhány órá – csak abbahagyható és befejezhetetlen - beszélgetésünk után valahogy így tudnám megfogalmazni a 10 Ezer Lépés magyar könyvesbolt lényegét: menedékhely a kreatív léleknek, feltöltődés, a magyar kultúra forrása, a magyar nyelv továbbélésének Amerikában egy piciny mőhelye. Ide betérhet mindenki aki jelenleg éppen nem a szakmájában dolgozik, vagy ellenkezőleg, de kulturális élményekre is igénye van, és aki szívesen felcsiholná a szikrákat magában, aki úgy érzi, hogy az itteni szellemet hagyja hatni magára, vállalva a kreatív következményeket. De hogy végre konkrét dolgokról is beszéljek, íme a jelenlegi programok a 10 Ezer Lépés magyar könyvesboltban. Ha bárkinek további ötlete, igénye van, úgy gondolom bátran jelezheti a tulajdonosok felé, akik szívesen felkarolnak minden olyan kezdeményezést, amely összhangban van törekvéseikkel. Jelenleg a bolt galériájában látható képzőművészeti kiállítások: - Hódi Ágota San Franciscoban élő magyar divattervező magyar grafikák által inspirált ruhakollekciója (eredetien megfogalmazott magyar motívumokkal ellátott pólóktól kezdve a kifinomult blúzokig) - Nágel Kornél Magyarországon élő grafikus Faludy György idézetek ihlette lino-metszetei. 2010. december 10.től 2011. január 15.-ig -- Bolla Rita kortárs képzőművész “My dog and me” c. kiállítása Koncertek: - 2010. október 27. Gerendás Péter lépett fel náluk, olyan meghiitt egyedi házibuli hangulatot teremtve, amelyet a budapesti koncerteken nem lehet megtapasztalni Társas foglalkozások: - Kreatív spirituális beszélgetések, könyvklub, kreatív műhely felnőtteknek, gyerekeknek, baba-mama jóga, ifjúsági klub, író-olvasó találkozók, nyelvtanfolyamok (angol, magyar), stb. Virtuális jelenlét: A 10 Ezer Lépés magyar könyvesbolt megtalálható a Facebookon, 10 Thousand Steps Bookstore néven, valamint honlapjának www.hunbookstore.com meglátogatásával hírlevélre is fel lehet iratkozni, amelyekből az aktuális programokról első kézből tájékozódhatunk. Tímea végül jó magyar szokáshoz híven nem enged el ajándékok nélkül: a nemrég indult, Los Angeles-i kiadású Amerikai Magyar Napló, a régóta annyira hiányzó “amerikai magyar újság” szerepét nem titkoltan betölteni szándékozó, nyomtatott sajtó anyag, melyet Tímea is lelkesen terjeszt az amerikai magyarok körében (kérjük, hogy aki hallja adja át és fizesse el!). Közös célunk egy erős magyar közösség megtartása, fejlesztése, hiszen ezzel tudjuk kultúránkat továbbvinni Amerikában. A másik ajándék, melyet Tímivel kaptam Tábor Max North Carolina-ban élő magyar költő szép kivitelt, magyar-angol kétnyelvű verseskötete a Tízvirág, mely nem csak a magyarul olvasók számára élvezhető. Rengeteg élménnyel

gazdagodtam egy este alatt, gondolatban gyakran magyar tájakon jártunk, az idQben is utaztunk, és akkor még a könyvekrQl nem is beszéltem, amelyeket a könyvesbolt internetes könyvrendelQ helyén néztem ki magamnak (szintén a könyvek megszállottja lévén egy hosszabb listáról van szó!). Nagy konklúziók helyett ezek után hadd álljon itt az én reklámom a 10 Ezer Lépés magyar könyvesboltra való betéréshez. A magyar nyelvtudás és kultúra frissentartását – kezdQk számára pedig a gyakorlását - szeretném a kedves olvasók figyelmébe ajánlani. A könyvek szellemi kincseink, melyek nemzetünk legsötétebb pillanataiban is reménységet, megtartó szellemi erQt biztosítottak olyan emberek számára, mint a recski munkatárbort megjárt Faludy György, akinek a verseibQl néhány a galérián kiállított képzQmqvészeti alkotásokba is beépült. Ha sorsunk úgy hozza, hogy a magyar nyelvet az amerikai magyar közösségeken kívül máshol éppen nem gyakorolhatjuk, akkor forduljunk a régi jó olvasás újra felfedezéséhez, a 10 Ezer Lépés magyar könyvesbolt kínálatából válogatva igazi szellemi élményben lesz részünk, és könyv-válogatás közben egyéb izgalmas magyar kreatív hatásokkal is találkozhatunk, vagy életre szóló barátságokat köthetünk. Simó Zsófia www.gimagine.com